SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCIV. No. 197. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 14, 1987 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го ЖОВТНЯ 1987 Ч. 197. РІК XCIV.

ЛяСалл університет дасть курс про Тисячоліття

Філядельфія. — У зв'язку з наступаючим ювілеєм Тисячоліття Хрищення Руси-України, ЛяСалл університет зорганізував курс присвячений цій великій події. Курс має число „Славік 270" і є це по суті речі огляд української літератури з точки зору християнських тем і мотивів.

Крім проф. Леоніда Рудницького, у курсі візьмуть участь теж різні професори-гості; виклади будуть часто ілюстровані прозірками, а то й фільмами. Головним завданням цього курсу є запізнати студентів з християнським етосом української літератури, що його не могли знищити довгі роки совєтського лихоліття.

В додатку до відомих поетів-дисидентів, таких як покійний Василь Стус, Микола Руденко та інші, курс включатиме твори теж таких відомих підсовєтських письменників як Павло Загребельний, Олесь Гончар, як і творчість сучасних поетів-письменників у вільному світі.

„Славік 270" є трикредитовим академічним курсом, що його можуть брати всі студенти університету. Виклади будуть читані англійською мовою, а тексти віршів і повістей будуть подані у перекладах.

Додаткові інформації про згаданий курс можна отримати від відділу чужих мов та літератур в Ля Салл університеті, тел.: (215) 951-1200.

Д. ШУМУК В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Тут у великій залі Українського Народного Дому при 142 Друга авеню в неділю, 18-го жовтня ц.р., о год. 2-ій по полудні відбудеться виступ Данила Шумука, довголітнього в'язня совєтських тюрем. Цю зустріч-виступ влаштовують Закордонне Представництво Української Гельсінкської Групи, Американці в Обороні Людських Прав в Україні та Українська Інформаційна Служна „Смолоскип".

Виставкою Л. Гуцалюка відкриється осінній сезон у ґалерії ОМУА

Ню Йорк. — Після свого перебування у Парижі, маляр Любослав Гуцалюк, майстер урбаністичних пейзажів, представить любителям мистецтва ряд нових олійних картин на виставці, відкриття якої відбудеться у суботу, 18-го жовтня ц.р., о год. 1-ій по полудні тут у галерії Об'єднання Мистців Українців Америки при 136 Друга авеню.

Л. Гуцалюк

Цим разом Л. Гуцалюк привіз із собою 35 олійних картин-здебільшого середнього і малого формату, більшість яких він намалював у Франції. Тематикою його олій переважно є міські пейзажі. Виставку цю, що триватиме від 18-го го 25-го жовтня,можна буде відвідувати в суботи і неділі від 1-ої по полудні до 8-ої години вечора; в тижні від 6-ої до 8-ої години вечора.

ВИЙШОВ ПЕРШИЙ ЗВІТ З ПРАЦІ КОМІСІЇ ГОЛОДУ

Вашінґтон. — Тут появився друком звіт із праць державної Комісії для прослідження причин і наслідків Великого голоду в Україні, конкретно з переслухань, які проведено в 1986 році.

Звіт на 172 сторінках із стенографічних записів переслухань свідків та зустрічей у Вашінґтоні, Ґлен Спей Чикаґо і Воррені, як також із першого засідання комісії у Вашінґтоні, виданий є тут в урядовій друкарні. У збірці знаходиться також повний зміст закону про покликання спеціяльної державної Комісії для прослідження Великого голоду в Україні 1932-33 роках, який прийняла Палата Репрезентантів 3-го січня 1985 року. Там теж є повний список усіх членів комісії і точний зміст цілого збірника, як теж меморандум голови комісії, конґресмена Данієля Майки, та інших членів комісії.

Зізнання усіх свідків, яких комісія переслухала в 1986 році подані дослівно після стенографічних записів в англійській мові — це найбільше промовистий матеріял для зацікавлених Великим голодом американців, зокрема з політичного і наукового світів. Тому важливе є, щоб якнайбільше примірників цієї збірки дісталося в руки тих не-українців, які досі про Великий голод знають мало, а то й взагалі не знають. З того приводу українські члени комісії закликають до купівлі звіту з тією ціллю, щоб він дістався в руки не-українців.

Ціна примірника 10 дол. і можна його замовляти, пишучи на адресу: Comission on the Ukraine Famine, 1111 20th St. N.W. Rm.537, Washington, D.C. 20579.

Цю суму, як і пожертви на працю комісії, можна відписувати від податку.

Проф. Я. Рудницький доповідав у Мюнхені

Мюнхен, Західня Німеччина. (ОУПС). — Заходами Деканату права й суспільно-економічних наук УВУ відбулася тут в авдиторії університету 9-го вересня ц.р. публічна доповідь проф Ярослава Рудницького з Канади на тему „Соціяльно-правні умовини жіночого Назовництва". (Зібрання відкрив і провадив ним декан д-р Зенон Соколюк у присутності ректора УВУ д-ра Теодора Цюцюри й запрошених гостей, в тому першого етимологічного словника українських прізвищ А. Ірклієвського з Авсбургу.

Доповідач подав аналізу змін прізвищ жіночих, що виходять заміж, обстоюючи зберігання дівочих імен і прізвищ у додатку до чоловічих. Над доповіддю вив'язалася жива дискусія, що внесла багато нового й цікавого матеріялу в цій справі.

У Вілімантику покажуть фільм „В'язень Христа ради"

Вілімантик, Конн. — Ярослав Кулинич, відомий кінопродуцент численних українських документальних фільмів, завітає в неділю, 25-го жовтня ц.р., до Вілімантику і там покаже в приміщенні Українського Народного Дому, при Рд. 66 Н о год. 3-ій по полудні раніше накручений фільм про покійного Блаженнішого Патріярха і Кардинала Йосифа Сліпого п.з. „В'язень Христа ради", який розповідає про життя, працю, страждання, приїзд до Риму, відвідини українських громад в діяспорі і похорони Верховного Митрополита, третю річницю смерти якого відзначують українці у вільних країнах світу.

Чистий дохід з фільму призначений на викінчення іншої важливої картини-фільму „Україна в огні", вихід якого припізнився тільки через матеріяльні перешкоди, хоч фільмування вже знаходиться в кінцевій стадії. Фільм цей, як інформує продуцент Я. Кулинич, стане великим надбанням української спільноти на вільних поселеннях і його можна буде використовувати в українському шкільництві, молодечих організаціях, товариствах тощо.

Пожертви слід висилати на адресу: Film Fund for „Ukraina v Ohni", No. of Account 965, Self-Reliance (N.Y.) FCU 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003.

О. МАЗУРИК В ЧИКАҐО

Чикаґо (О. Мудра). — Заходами 12-го Відділу Українського Золотого Хреста, тут у п'ятницю, 16-го жовтня відкриється виставка картин Омеляна Мазурика з Парижу. Мистець буде присутній на виставці, що буде відкрита в Домі Сеньйора при 2355 Чикаго аве., захід, до неділі, 18-го жовтняк, коли також відбудеться товариська зустріч з мистцем.

ЗАБАВА „ТРИЗУБА"

Філядельфія. — Тут в залі церкви св. Йосафата, при Дістон і Дітман вул., в суботу 17-го жовтня ц.р., о год. 9:30 вечора, Український Спортовий Осередок „Тризуб" влаштовує баль-бенефіс. Приграватиме оркестра „Чарівні очі". В справі замовлення столів слід телефонувати на число (215) 947-0652.

В НЮ ЙОРКУ ВІДБУЛАСЬ УСПІШНА СВІТОВА ЗУСТРІЧ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА

Учасники з'їзду перед храмом св. Юра в Ню Йорку.
(Фота: О. Старостяк)

Ню Йорк (В.Л-ць). — В суботу і неділю, 26-го і 27-го вересня ц.р., тут у приміщеннях Організації Українського Визвольного Фронту і Українського Народного Дому відбувся дуже успішно світовий з'їзд-зустріч, що його організаторами були обидві комбатантські організації, тобто Товариство і Об'єднання кол. вояків Української Повстанської Армії, з широкою діловою, товариською і розваговою частинами та зорганізованою участю усіх членів товариств й об'єднання, чоловічої і жіночої секції, в торжественних Службах Божих, які правились в українській католицькій церкві св. Юра і в українській православній катедрі св. Володимира на інтенцію українського народу.

Перша частина з'їзду-зустрічі, у якій взало участь понад 120 колишніх вояків УПА і 22 жінки, члени УПА які прибули не тільки з багатьох міст З'єднаних Стейтів Америки і Канади, але також з Австралії, Великобританії, Німеччини й інших країн, та запрошені гості, відбувалася в Домі ОУВФ. Після внесення прапорів і короткої святочної церемонії, що нагадувала військовий апель, з'їзд-зустріч формально відкрив старшина УПА пор. Лев Футала, який був ініціятором цього унікального збору, який може стати добрим початком не тільки конструктивної співпраці кол. вояків УПА, але також об'єднання обидвох товариств в одну комбатантську організацію.

Окремо треба згадати про виступи голів товариства і об'єднання кол. вояків УПА, Михайла Ковальчина і Михайла Бохна, зокрема їхні прочитані звернення можут мати важливе значення для майбутньої співпраці тих друзів з найновіших військових формацій, які силою обставин і виконуючи накази свого командування, пройшли трудним рейдом зі зброєю в руках до Західньої Ервопи і цим спопуляризували боротьбу українського народу на два фронти, проти гітлерівської Німеччини і комуно-московської імперії та засвідчили неперервність визвольної війни українського народу за святі ідеали нації — соборну, незалежну українську державу.

Вони передали привіт для подруг і друзів упівців і нагадали, що з'їзд-зустріч проходить у 45-ту річницю постання УПА і 40-ву річницю великого рейду частин УПА на Захід.

Після обідової перерви вичерпні інформації про „Літопис УПА" і про па-

(Закінчення на стор. 3)

М. Тачер є найбільш популярною жінкою у світі

Лондон. — Прем'єр-міністер британського уряду Марґарет Тачер була визнана найбільш популярною жінкою світу, згідно з переведеними опитами 250 редакторів різнонаціональних газет світу. Опити були опубліковані в журналі „Ледіс Гом Джорнал", базовані на кількості писань і оцінці про дану особу на різних континентах, включно із совєтською газетою „Правда", лондонським „Обзервером", китайським щоденником „Чайна Дейлі" й індійським „Таймсом".

Інші найбільш популярні жінки за чергою це: Коразон Акіно, президент Філіппін, Мати Тереса, монахиня милосердя з Калькутти, Вінні Манделя, дружина африканського лідера оборони громадянських прав, королева Елизавета II з Великобританії, Катерін Ґреґем, керівник видавництва „Вашінґтон Пост", Перша Лейді ЗСА Ненсі Реґен, Меліна Меркурі, артистка, міністер культури і науки в грецькому уряді, Раїса Ґорбачова, дружина генерального секретаря ЦК КПСС і Сімон Вейл, перший президент Европейського парляменту.

Д. Ортеґа вимагає розмов із ЗСА

Ню Йорк. — Тут на сесії Генеральної асамблеї Об'єднаних Націй промовляв у четвер, 8-го жовтня ц.р., президент Нікараґуа Даніель Ортеґа Сааведра, закликаючи ЗСА до діялогу з Центральною Америкою після того, як увійде в життя запропонований плян миру.

Але помимо цих мирових інтенцій і заклику до пленуму Об'єднаних Націй, Д. Ортеґа у своїй промові гостро скритикував президента Роналда Реґена і його бажання дальше давати допомогу повстанцям. Саме з уваги на такий його гострий виступ проти Р. Реґена ціла американська делеґація в числі шість осіб під проводом Вернона А. Волтерса вийшла зі залі нарад.

У своїй промові Ортеґа закинув Реґенові, що він бажанням дати допомогу „контрас" у висоті 270 міл. дол. захитує цілий мировий плян і тому уважає президента ЗСА „несерйозним" і „нешанобливим". У відповідь на цю атаку на Президента, В. Волтерс назвав промову Д. Ортеґи „типовим революційним базіканням". На його думку не можна дозволити на те, щоб Об'єднані Нації були плятформою, з якої ображується президента ЗСА і тому американська делеґація уважала за відповідне вийти зі залі, так як це зробила минулого місяця коли подібно атакував ЗСА президент Ірану.

Д. Ортеґа вибрав день 8-го жовтня на свою промову тому, що тоді припадає річниця смерти славного марксистського провідника Че Ґавари. У пресовій конференції Д. Ортеґа порівняв „Че" з Ґанді та Ісусом Христом.

Він також заявив, що прийшов час для ЗСА відкрити „діялог" з урядом Нікараґуа і внормалізувати відносини. „Рамбо існує лише у фільмах", — заявив він у своїй промові, що частина слухачів прийняла голосними оплесками.

ДЖ. ШУЛЦ ЗНОВУ ЇДЕ НА БЛИЗЬКИЙ СХІД І ДО МОСКВИ

Вашінґтон. — Державний секретар З'єднаних Стейтів Америки Джордж Шулц, сповняючи, як він каже, важливу дипломатичну місію, вибирається тим разом вже цього тижня на Близький Схід для коротких розмов з представниками Їзраїля, Єгипту і Савдійської Арабії, а по дорозі до Совєтського Союзу він плянує відбути довшу розмову з йорданським королем Гуссейном у Лондоні, Великобританія, темою якої правдоподібно буде справа скликання міжнародної конференції для полагодження спорів між Ізраїлем і арабськими країнами.

Державні речники ЗСА заявляють, що загальна політична лінія Адміністрації президента Роналда Реґена на Близькому Сході не змінилася і тому місія Дж. Шулца не є ані ризикована, ані надто важлива з дипломатичного погляду. Вона радше має символічний характер і служитиме справі єдности між заприязненими з Америкою арабськими країнами, різниці в поглядах яких, головно на справу конфлікту у Перській затоці надто великі.

Політичні спостерігачі і деякі дипломати кажуть, що Уряд ЗСА все ще старається відзискати давній престиж серед арабського світу і для цього є тепер дуже добра нагода, бо відносини із Сирією й Іраком значно поліпшились у порівнянні з кількома минулими роками Р. Реґен вважає, що особисті зв'язки державного секретаря з представниками тамошніх урядів є доброю нагодою поправити, чи радше поглибити ці зв'язки арабських альянтів із ЗСА. При тій нагоді Шулц поінформує керівників арабських держав про свою поїздку до СССР і стан частинного роззброєння, а радше редукції нуклеарної зброї на 50 відсотків і відтягнення ракет середнього і близького засягу в глобальному маштабі.

З цією метою Дж. Шулц їде ще раз до Москви, щоб там 23-го і 24-го жовтня ц.р. спільно з тамошнім міністром закордонних справ Едуардом А. Шеварднадзе переглянути і остаточно узгіднити документи в цій справі, які опісля підпишуть під час третьої зустрічі на вершинах у Вашінґтоні президент Р. Реґен і генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов.

Зупинка на Близькому Сході була „додана" до поїздки Шулца до Москви тому, що він дістане гоноровий титул і диплом Тель Авівського університету і з цієї нагоди відбудеться коротка святочна церемонія, а потім прийняття із запрошеними дипломатами і ізраїльськими державними й науковими особами.

Не зважаючи на запевнення, що поїздка Шулца на Близький Схід не носить в собі важливої дипломатичної місії, деякі поінформовані особи кажуть, що ЗСА бажають вневпитись чи існують будь-які вигляди на скликання міжнародної конференції для полагодження близькосхідніх проблем, бо можливо, що Москва настоюватиме на такому скликанні. Як відомо, прем'єр-міністер Ізраїля Їцак Шамір противиться такій конференції з участю СССР і Палестинської Визвольної Організації. Виглядає, кажуть політичні спостерігачі, що Вашінґтон намагається бути посередником між СССР і Ізраїлем у справі нав'язання дипломатичних зв'язків і рівночасно підтримує ідею міністра закордонних справ Ізраїля Шімона Переза. А ці дві справи не ідуть в парі з офіційною політикою Єрусалиму.

У СВІТІ

У КАТАСТРОФІ пасажирського літака в Бурмі загинули 49 пасажирів і обслуга, між ними 14 американських громадян. Офіційне пресове аґентство Бурми повідомило, що на літаку було 36 закордонних туристів, які часто приїжджали до відпочинкової місцевости Ранґуну й інших, між ними 14 американців, 9 бурмійців і чотири особи залоги. Літак загорівся в повітрі тому не було можливости для летунів ані приземлити літак, ані рятувати в будь-який інший спосіб пасажирів.

ДРУГИЙ КЕРІВНИК опозиції в Південній Кореї Кім Де Юнг заявив кореспондентам, що він правдоподібно також кандидуватиме на президента у загальних виборах, бо його прихильники роблять на нього тиск, щоб він офіційно задеклярував свою готовість перебрати керівництво державою. Перед тим інший лідер опозиційної до уряду партії Кім Юнг Сем проголосив свою кандидатуру, крім вже існуючої кандидатури урядової партії. Політичні спостерігачі очікують тепер затяжної ривалізуючої боротьби між кандидатами, бо кожний з них має відповідне число прихильників серед виборців.

НА ВИМОГУ ЄПИСКОПСЬКОЇ конференції і представників мирянства Римо-Католицької Церкви, в Параґваю дзвонили в неділю, 11-го жовтня ц.р. дзвони в усіх церквах, як знак солідарности Церкви з народом, який домагається від президента Альфреда Строснера введення демократичної системи, звільнення усіх політичних в'язнів, переведення земельної реформи і поліпшення життєвого рівня населення. Усі проповіді в церквах цього дня мали радше політичний характер, які включали хвилину мовчанки, як вияв смутку за тих, що стали жертвами режиму, або переслідувані державними органами безпеки. „Ми не вмішуємося у партійну політику, яка мало нас цікавить", — заявив о. Амеріко Феррейра, який підкреслив у розмові з кореспондентами, що Церква зацікавлена у поліпшенні стану своїх вірних і наближенні дня повної демократичної системи.

СИРІЯ НАДІЄТЬСЯ НА поліпшення дипломатичних зв'язків з Францією, після дводенних розмов у Дамаску між міністром закордонних справ Франції Джін-Бернардом Раймондом і членами сирійського кабінету. Міністер культури в сирійському уряді Наджаг аль-Аттар заявив, що „обидві республіки повинні якнайскорше поліпшити між собою відносини і збільшити співпрацю в користь Франції і Сирії".

ДЕЯКІ ЗАХІДНІ ПОЛІТИКИ ще й досі не розв'язали „ребуса" чому генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Горбачов дозволив на випробування далекосяжних ракет з атомовими головками поблизу Гавайських островів в атмосфері започаткованого детанту, тобто звороту у політиці на покращання відносин між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтського Союзу. Частина аналітиків, а також представників Адміністрації переконані, що він міг не знати про таке випробування і що совєтське головне командування, у спілці з противниками горбачовської політики, використали відсутність свого „боса", який, як відомо, перебував на незвично довгих вакаціях. Якщо йдеться про самого М. Ґорбачова, то справа з його відсутністю у столиці й далі залишається містерією, бо крім прийняття великої французької делеґації і відвідин Мурманська, він ніде не появлявся і про нього совєтські засоби масової інформації значно менше пишуть, як раніше.

В АМЕРИЦІ

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ Массачусетс Майкл Дукакіс найменував Сузан Естріх, професора Гарвардської правничої школи, на керівника своєї кампанії на пост президента ЗСА. Сталося це з уваги на резиґнацію попереднього директора Джана Сассо після того як він признався, що це завдяки йому кореспонденти дістали відеокасету, яка допомогла закінчити кампанію суперника Дукакіса, сенатора Джозефа Байдена з Делаверу.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН зустрінеться з президентом Ізраїля, Хаїмом Герцоґом у Білому Домі в листопаді ц.р. Натомість не зможе він зустрітися з прем'єр-міністром Їцаком Шаміром при кінці листопада ц.р., бо існує можливість зустрічі на вершинах між ЗСА і Совєтським Союзом.

РЕСПУБЛКАНЦІ З СЕНАТСЬКОЇ Фінансової комісії заявили, що вони наразі не є ще готові до співпраці з демократами над підвищенням податків для зменшення федерального дефіциту. Подібно зареагували й республіканці в Комісії засобів і способів в Палаті Репрезентантів, відмовившись від приготовлення такого податкового законопроєкту.

БЛИЗНЮКИ—ДВІЙНЯТА, що народилися зрослі на потилицях та перебули 22-годинну операцію 6-го вересня у Джан Гопкінс лікарні, можуть залишитись навіть на шість місяців під пильним лікарським доглядом у шпиталі. Лікарі заявили, що їхнє після-операційне піклування двійнятами, є таке складне, як і сама операція, а крім того вони зазнали деякого мозкового ушкодження при операції Всі ці комплікації зовсім не бентежать лікарів, які заявили, що знали ще перед операцією, що їх чекає велика непевність і після операції.

КОЛИ В СЕРПНІ Ц.Р. БІЛЯ Дітройту розбився літак, то увагу цілої країни привернула одна-однісінька постать, що залишилася живою прикрита тілом своєї загиблої матері. Це чотирилітня Сілія Ціхан. Вона єдина з цілої родини вижила, бо мати, батько і старший братчик всі загинули в катастрофі. Поранена і попечена дівчинка опинилася в лікарні медичного центру Мишиганського університету в Анн Арбор, де маленьку лікували впродовж двох місяців, а минулої п'ятниці Сілія поїхала до дому своєї тітки.

ЗАСНОВНИЦЯ ДИТЯЧОГО ЖУРНАЛУ в Америці, Елеонор Джонсон, померла на 94-му році життя в Ґайтерсбирг, Мериленд. Вона, будучи адміністратором публічних шкіл в Пенсильванії, почала видавати журнал для літй „Май Віклі Рідер", перше число якого появилося 21-го вересня 1928 року. Ціль журналу була, щоб в приступній формі подати американській дітворі події сьогодення.

У ВАШІНҐТОНІ У НЕДІЛЮ, 11-го жовтня ц.р., відбулася багатолюдна демонстрація з участю понад 200.000 осіб, яка багатьом нагадувала 60-ті роки й подібні маніфестації за громадянські права неґрів та проти В'єтнамської війни. Одначе ця демонстрація мала за мету привернути увагу до хвороби АІДС, і підкреслити політичну силу, що її творять гомосексуалісти, та привернути увагу до їхніх вимог допомогти легально боротися проти їх дискримінації населенням.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи поважні зміни у Польщі?

Польський комуністичний прем'єр Збіґнєв Месмер і його заступник Вєслав Садовскі заповіли офіційно, що їх уряд представить в листопаді ц.р. Центральному Комітетові компартії Польщі цілу низку конкретних реформ у ділянці економіки. Повідомляючи про це минулонедільний „Ню Йорк Таймс" у довгій кореспонденції свого представника у Варшаві, поміщеній на першій сторінці та на дальших сторінках, назвав проєктовані зміни „фундаментальними". На жаль, з тієї довгої кореспонденції годі дізнатися, у чому саме мають прийти ті „фундаментальні" зміни. Сказано лише, що буде поширена свобода приватного купецтва і що теперішній 194-членний контрольно-бюрократичний апарат, що наглядав над промисловими і торговельними об'єктами, власністю держави, — буде зменшений удвоє. Але не сказано, чи ті підприємства залишаться далі власністю держави з партійними директорами. Названі представники польської державної верхівки, які виступили за очевидною апробатою генерала Войцєха Ярузельського, комуністичного диктатора, перестеріґали, що задумані реформи можуть принести збільшену дорожнечу на харчові продукти, коли, мовляв, у торгівлі настане — за прикладом демократичних країн — суперництво щодо продукції і цін. (Хоч це і дивогляд, бо вільний ринок обнижує ціни на продукти, а не збільшує їх). Але обидва ті найвищі репрезентанти уряду запевняли, що життєвий рівень населення, до речі тепер дуже мізерний, не погіршиться, і що не буде безробіття.

Нема ніякого сумніву, що реформи в ділянці польської економіки, яка переживає велетенську кризу, задумано під впливом і поштовхом подій в Совєтському Союзі. „Ґласность" і „перестройка" відбились широким відгуком у всіх комуністичних сателітських країнах. Але так само, як у Совєтському Союзі, реформи Ґорбачова обмежуються до реторики, до голосної пропаґанди та проявляються реально в ділянці тільки цензури, деякі свободи слова і друку (в центрі), так само і польські комуністичні лідери ні словом не згадують про ділянку політичну. Виступи і мінімальні конкретні реформи Ґорбачова створили все ж іншу атмосферу, люди стали відважнішими, настала, подібна до Хрущовської, справжня відлига, хоч і меншого засягу. Але про демократизацію у розумінні зміни системи правління — нема й мови. І так само у Польщі заповіджені ніби дуже поважні зміни й реформи, але вони стосуються виключно господарської ділянки. Про найболючішу для всіх поляків справу — про леґалізацію проголошеної поза законом робітничої централі „Солідарність", нема ані словечка.

Можна теж здогадуватися, що заплянованi реформи у польському господарському світі стоять у зв'язку з недавніми відвідинами у Польщі віцепрезидента Джорджа Буша. Проте Буш напевно повторив у розмовах з Войцєхом Ярузельським та представниками удержавленого економічного світу те, що публічно не раз і не двічі голосно говорив президент Роналд Реґен: покращання взаємин з Польщею, у тому змислі, що Америка приверне заборженій по вуха Польщі дальший довготерміновий кредит на потрібні Польщі машини та всякий інший виряд, наступить тоді, коли Польща дасть більшу свободу населенню. Покищо та свобода покращала остільки, що не виарештовують редакторів і взагалі людей причетних до масової підпільної літератури — газет, журналів і навіть книжок.

Зрештою, доля „фундаментальних" реформ у Польщі так само невідома і проблематична, як доля реформ Ґорбачова в Совєтському Союзі. В обох тих країнах, шаліє економічна криза. В обох них ту кризу можна перебороти, коли однаково російські як і польські комуністи визнають відому в усьому світі правду — банкрутство марксизму — банкрутство повне колгоспної системи. Однаково Ґорбачов, як тепер Ярузельський хочуть „демократизувати" економію, — хоч бояться вживати такий вислів, — але й хочуть зберігати однопартійну систему диктатури партійної кліки. А погодити одного з другим неможливо. І тому на цю тему є вже тисячі часописних статтей, навіть книжок, і сотні прогноз прерізних спеців від економіки та „совєтологів", але все це комбінації і медитації в пустці. Щойно майбутність виявить правду. Щойно в майбутності виявиться, чи і як довго втримається при владі Міхаїл Ґорбачов, щоби мати час на дійсні глибокі реформи.

Володимир Барагура

ДУРІЙКА З „ГЛАСНІСТЮ" Й „ПЕРЕСТРОЙКОЮ"

Кажуть, що історія — вчителька життя. Але ми кепські учні, бо нас історія нічого не навчила. Далі робимо ті самі помилки, яких стільки допустилися за багато століть.

Залишаючи на боці наші внутрішні чвари і звади та інші національні пороки, варто зупинитися над найновішою подією, яка може стати черговою нашою трагічною, навіть фатальною, помилкою, а саме над дурійкою з „гласністю" й „перестройкою", яка огорнула ввесь світ в тому, на жаль, і нас. Яку газету чи журнал не розгорнути, з ким не почати розмови, завжди на перше місце випинається „ґласність" і „перестройка", ну й Ґорбачов та СССР...

Цю нову димову заслону, цей пробний бальончик пустив теперішній режим імперіялістичної Росії, щоб замилити очі й відвернути увагу наївних західніх демократів від справжніх своїх задумів і плянів, бо на ділі головна ціль большевизму — оволодіти світом, залишається незмінна. Зміняється лише стратегія, тактика, засоби, залежно від обставин. А втім, оволодіння світом — це основна напрямна лінія Росії ще з часів Івана Ґрозного, як про це остерігав західні держави гетьман Іван Мазепа у своїх універсалах із закликами піти спільним походом проти російської тиранії, а які, за дослідами проф. Субтельного, зберігаються в архівах французького міністерства закордонних справ і тільки частинно доступні дослідникам.

Совєти побачили, що опанувати світом за допомогою ядерної зброї неможливо, що через те в атомовій і ракетній війні не було б ні переможця, ні переможеного, бо зудар скінчився б загибеллю людства. Тому совєтські політичні стратеґи вирішили взятися за хитрощі. Пустити світові блахмана і під заслоною буцім-то позитивних реформ придумати й підготовити нові пляни підкорити собі світ. Для них це пусті слова й фрази, придумані для іграшки наївному Заходові, який приймає їх за „добру монету".

Не дивуватися західнім „демократіям", які не знають російського народу, чи пак російського імперіялізму будь-якого вигляду й забарвлення. Для Заходу — це екзотика, якою він потелячому захоплюється. Все російське тепер дуже модне і притягальне. Завдяки хитро придуманій і зручній пропаганді, Росія — СССР стала центром уваги світу, атракцією. Захоплюються нею не тільки ЗСА, але навіть Західня Німеччина, живий організм якої на вимогу Сталіна перерізано надвоє, переділено „берлінським муром", а з бажання психопатичної пімсти, через спротив СССР, не звільнено з тюрми старенького, знеможеного, смертельно хворого Гесса, хоч інші альянти кількакратно пропонували випустити його на волю.

Але це необізнаність із совєтською дійсністю Заходу. Одначе треба дивуватися нам, що після низки трагічних досвідів даємо себе знову спіймати совєтам на цю принаду. Адже від часу Богдана Хмельницького маємо науку, що ні полякам, ні зокрема росіянам не можна вірити. Це показалося на Переяславському договорі, який був заключений на те, „щоб москаль добром і лихом з козаком ділився". Насправді і все добро загорнув москаль, а козакові залишилося все лихо, яке триває й досі. Це показалося у час революції 1917-22 років із обіцянками Леніна „вплоть до атдєлєнія". Це потвердив великий голод, викликаний Сталіном, процес Союзу Визволення України, період „українізації", врешті в останній війні наївне думання галицьких українських парляментаристів у 1939 році, які вірили, що „совєти змінилися", і пішли з меморандумом до представників большевицької окупаційної влади, щоб опинитися на Сибірі, чи дістати кулю в потилицю.

І тепер російсько-большевицький маневр наставлений в українському питанні на те, щоб знищити новий рух опору, який діє засекречено, й влада втратила ясний образ „ворогів народу". Тому хоче, щоб провідні українські люди виринули на поверхню, бо тоді легше буде стяти їм голови. Через те й свіжо прибулий з батьківщини Йосиф Тереля не вірить у щирість „гласности" й „перестройки".

Нам нічого дивитися на державні народи, зокрема на великодержави, бо вони поза межами СССР і, головно, вони могутні мілітарно та економічно. Від них не сподіватися нічого, бо кожна нація попри гарні гасла „демократія", „рівність", „братерство", „людські права", керується на ділі національним еґоїзмом, який по суті є „націоналізмом", але завульованим різними евфемізмами, бо слово „націоналізм" осоружне, його легко поплутати з „нацизмом". Тому нам годі сподіватися допомоги з боку цих народів, — вони роблять тільки те, що їм корисне для власних інтересів.

Інша є точка бачення державних народів, а ми мусимо підходити до цієї самої справи з пункту зору української рації. Латинська пословиця каже: „Коли два робить те саме, не виходить те саме". Вільним народам „гласність" може й не пошкодить, а може й вийде на користь. Зате ми мусимо бути обережні, щоб ці туманні гасла Ґорбачова не дали притоки до обезкровлення нашого і так анемічного національного організму.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Оксана Бризгун-Соколик

От так „Лемковина"!

Ми знали, що приїздить фолкльорний ансамбль з Польщі „Лемковина". Ми знали, що цей ансамбль буде виконувати лемківські народні пісні. Ми надіялися, що його виконавці будуть танцювати лемківські танці.

Але ми ніколи не сподівалися, що група молоді з далеких Карпат може привезти зі собою стільки енерґії, темпераменту, щирости, першорядного фолкльору та так сердечно і майстерно зуміє передати його нам разом з подихом синіх Карпат, бистрих потоків та зелених полонин... Не сподівалися ми. І тому наша реакція була саме така, як була.

Два концерти в Торонто. Дві повторені програми до майже заповненої (а чому не цілком заповненої...?) великої залі. Невгаваючі оплески наче в діялогу перекликалися з новими та новими лемківськими піснями, мистецьким словом, рухом, життям. Лемківське серце променіло з усміхнених очей, вигуки „біс" та „браво" змушували виконавців до повторювання кінцевих частин поодиноких творів.

Глибина слова заторкнула струни душі... темпераментна пісня прискорювала пульс серця...

Ні, ми ще не мали такого концерту в Торонто!

А все почалося, коли куртина підійнялася і з темної сцени почули ми перші звуки народної оркестри. Сцена освітилася і перед нами стояла молодь у лемківських строях. Наче з питанням в очах: ...„Як нас приймете?..."

Десять членів народної оркестри, у хорі 13 молодих мужчин, 14 дівчат. І полилася пісня „Гори наші..." „Не дамо вас, гори наші, Бескиди... бо вас дати не казали наші діди, прадіди..."

Павло Стефановський, конферансьє, представив ансамбль, диригента Ярослава Трохановського і задеклямував зворушливі слова свого авторства „Чи помнеш Лемко..."

А тоді пісня „Під віконцем" — чи як лемки її так гарно співають „Під облачкем...", зі солістом, приємним баритоном Петром Трохановським, братом диригента. Диригент тут диригував, граючи на скрипці, а потім строфами грав дует із своїм сином, першим скрипалем оркестри, Славомиром. Ориґінально!

„Казала мені мати" дует з хором і оркестрою співали усміхнені сестри з приємними голосами Юлія Дошна і Лідія Фецюх. Слова викликали веселу реакцію на залі. Бурі оплесків змусили повторити останню частину.

„Ой, крочком, коні, крочком..." створив справжній настрій доданим дерев'яним інструментом, стукіт якого в нашій фантазії передавав звук копит... На кінці пісні чудове декрещендо.

Молоденька Ганя Ревах була вдалою солісткою у пісні „В зеленім гаю древко рубають". А в наступній пісні „Дротар" (слова П. Стефановського, муз. П. Трохановського) знову чуємо теплий голос П. Трохановського — соліста та хорове закінчення кожної строфи „...за роботу пінязі казав си давати..."

Марія Трохановська, мабуть, найбільш досвідчена солістка ансамблю, виконала дуже гарно „Тиха вода" зі змінними темпами та настроями.

Молодий соліст Іван Дубець у пісні „Бача" дуже переконливо співав: „...я є бача дуже старий, не дожию до яри...", підпираючися на чудово різьблену палицю... А там покотилися сумні слова „...Гей, дзину-дзинудай-дом..." — повільно, розтягнуто перебиті живим „Гей, дзину..." на ґлі мурмурання.

Павло Стефановський деклямував свій „Триптих молитви до Тараса" — глибока поезія, повна патріотизму, в якій відчувається відвічна однісіь лемків з цілою Україною: „...я сучасний русин з Лемковини, не забуду про минуле горе України..." і „...чи буду свобідний, чи буду в неволі..." неслося залею. Публіка, стоячи, дякувала авторові-декляматорові за слова-нитку, яка з'єднала нас, Лемковину і далеку Батьківщину в одне.

„Реве та стогне" з добрими динамічними ефектами публіка слухала стоячи, так вшановуючи пісню Шевченка, яка чи не заступає нашим братам гимн України?

У другій частині програми вже не було на сцені дівчат з віночками. Були самі молоденькі молодиці в хустках. Програма почалася інструментальним твором „Весільний марш", мелодію якого записав староста хору — Федір Ґоч в Торонто!

Іван Дубець зі своїм другом виконали дует у супроводі оркестри, а Ірина Ґриць та Богуслава Ґрибель вже співали дует із цілим ансамблем.

В'язанка польських пісень була даниною державі, в якій лемки живуть та працюють, і одночасно частиною репертуару, який „Лемковина" виконує, концертуючи в Польщі.

Статечний ґазда Федір Ґоч співав сольо у супроводі цілого ансамблю в комічній пісні „Повіджте ми куме, Гнате". В наступній пісні „Гей, прийди до нас шугаю" Юлія Дошна і Петро Трохановський гарно звучали в діялозі — дуеті.

Після „Тече вода з-під явора" ми почули „Ой, верше, мій верше" — слова Стефановського, муз. П. Трохановського, на тлі якої Петро Трохановський свою поему „Сон"... „Снив ся мі

(Закінчення на стор. 4)

Іван Боднарук

ДО ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ НАШОЇ ПРЕСИ

Знамениті і славні „Вечерниці" почали виходити 2-го лютого 1862 року, себто кругло 125 літ тому. Був це літературний тижневик, перший орган галицьких народовців. Появлявся у Львові в 1862 - 1863 роках. На жаль, вийшло всього 17 чисел. „Вечерниці" опублікували значну кількість поезій Шевченка, в тому невидані до того часу, або відомі тільки з липського видання 1859 року, у відділі повістей і оповідань визначився особливо співредактор „Вечерниць" Федір Заревич. Між публіцистами „Вечерниць" стрічаємо вперше ім'я Ксенофонта Климковича. Тут виступив теж Д. Танячкевич, Вол. Шашкевич і Ан. Вахнянин. Під впливом „Вечерниць" закипіло нове життя в Галичині, пригніченій москвофільством. Ті люди й „Вечерниці" стали фундаментом духового й політичного життя Галичини, а народна мова й самостійні культурні змагання, витиснені з мурів Ставропігії, „Народного Дому" й „Руської Бесіди", почали розвиватися буйним квітом у новому середовищі, між молоддю. І хоч „Вечерниці" через скажену москвофільську аґітацію й доноси, як теж через недостачу фондів у 1-ій половині 1863 року перестали виходити, то все ж таки ідеї „вечерничників" не пропали. Після упадку „Вечерниць" появилися ще кращі і цікавіше редаґовані часописи, як „Мета", „Нива", „Русалка" та інші, де Заревич також співпрацював.

Тит Ревакович у своїх споминах так пише про „Вечерниці": „Як же ми почули чисту нашу рідну бесіду у 'Вечерницях', тоді теплим духом повіяло на нас, тоді ми дивувалися, як то можна в нашій бесіді всі хочби найвищі гадки красно і докладно виразити, — тоді ми полюбили нашу рідну бесіду".

До „Вечерниць" стояв близько студент Кость Горбаль, а посол до крайового сойму й віцемаршалок Юл. Лаврівський допомагав часописові грішми. Проти „Вечерниць" вели боротьбу члени „староруської партії", які народовців називали згірдливо „вечерничниками", а ці знову прозвали противників „словістами".

Згодом Горбаль і Заревич почали видавати у Львові політичний півтижневик „Русь". Противники народовецького руху поширювали брехню, що той рух був тільки польською інтриґою. Сильну зброю дали їм у руки редактори часопису „Русь", що його підтримував намісник Галичини, граф Аґенор Ґолуховський, головний творець польонізаційної системи в Галичині. Намісник хотів, щоб „Русь" не тільки поборювала поширене тоді москвофільство, але й була редаґована в прихильному дусі для поляків. Але Заревич і його співробітники обстоювали самостійницькі українські ідеї, тому уряд перестав підтримувати „Русь" і припинив її видання.

Виходила „Русь" саме тоді, коли „Слово" почало зовсім виразно й рішуче поширювати об'єдинительну ідею під впливом нових політичних подій (розгром Австрії прусаками під Садовою). Завданням „Руси" було нівелювати впливи „Слова", яке по програній війні Австрії 1866 року заявило, що українці й москалі — це один народ. Але „Русь" була кілька разів сконфіскована, а Заревичеві виточено навіть пресовий процес. Перестала „Русь" виходити, не дочекавшись навіть року свого видання, бо не потурала ні в чому забаганкам поляків, і тому, мабуть, перестав намісник нею цікавитися.

Рік 1987 є теж сотим ювілеєм двох ужгородських часописів, а радше одного, що мав назву „Світъ", а пізніше змінив її на „Новий Світъ". Мова його була зближена до народної. У 1867 році появилася теж „Правда", спершу як декадник, потім тижневик а від 1872 року, як місячник. Редагували її по черзі Л. Лукашевич, І. Микита, Ан. Вахнянин, О. Огоновський і Ол. Барвінський. Відновлена в час „нової ери" прихильниками компромісової угоди з поляками, „Правда" була під фактичною редакцією Ол. Кониського й Ол. Барвінського.

Ювілей народження святкувало 1987 року „Письмо з Просвіти", місячник, що виходив у 1877 - 1879 роках за редакцією О. Партицького й Ан. Вахнянина. Цей місячник відновлено 1907 року і появлявся він до 1916 року, а після п'ятьох літ перерви знову виходив у 1921 - 1922 роках.

Цього року минає сто літ, як 1887 року почала Н. Кобринська видавати перший жіночий журнал у Галичині, „Перший Вінок", що відіграв таку велику ролю в історії нашого жіночого руху.

Дев'ятдесят років тому народилися такі наші часописи й журнали: „Свобода", „Наука", „Руслан", черновецька „Праця" і „Місіонар". „Свобода" виходила у Львові в 1897 - 1939 роках і була офіціозом Української Національно-Демократичної партії. Був це за Австрії найпопулярніший часопис, що відіграв поважну виховну ролю серед селян. Редаґував його до Першої світової війни О. Борковський.

У 1897 - 1914 роках виходив в Ужгороді двотижневик, а потім тижневик „На-

(Закінчення на стор. 4)

Василь Витвицький

ВАСИЛЬ БАРВІНСЬКИЙ

(1888 - 1963)

II.

Сам Барвінський відзначив свою ювілейну дату так, як і пристало на композитора: закінчив один із своїх ширше закроєних творів, а саме концерт для фортепіяну й оркестри. Перше виконання цього твору відбулося наступного року у Львові з солістом Романом Савицьким при фортепіяні й Миколою Колессою при диригентському пульті.

Образ нашого визначного композитора був би неповний, якщо ми не сказали б про нього бодай кілька слів як про людину і громадянина. Отож, був людиною високих моральних і громадських чеснот. Був, що так скажу, майстром гармонії не тільки в музиці, але й у житті. Був вразливий на людські потреби і турботи. Ця його риса доводила часом до того, що дрібні громадські потреби (писання рецензій, участь у засіданнях тощо), чи навіть чиїсь особисті справи абсорбували його час і сили на некористь найважливішого, тобто композиторської творчости. Тоді в його найближчому оточенні відзивалися голоси перестороги. Бувало Нестор Нижанківський перший починав говорити про ці справи, дивлячись кривим оком і кажучи з докором: „Васильку!"

Варті нашої окремої уваги взаємини обох тогочасних визначних музик — Василя Барвінського і Станислава Людкевича. Різні вдачами і темпераментами, різні у своїй громадянсько-професійній поставі, врешті різні музично-світоглядово, — вони обидва все таки знаходили способи для своєї дружньої співпраці на протязі цілих десятиліть. При цьому це відбувалося в одній не надто великій кімнаті, бо місця в Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові багато не було. Їхнє відношення відзначалося взаємною пошаною (в очі і поза очі) та приязню.

Як людині, що довгі роки стояла у проводі музичного життя західньоукраїнських земель, Василеві Барвінському приходилося раз-у-раз мати діло з офіційними панівними чинниками. Так було і за польських часів і на протязі змінних воєнних років 1939 - 1945. Спершу був це совєтський режим, згодом німецький. За першого його обдаровувано особливими привілеями і почестями. За другого, німецького, було всяко. Було й таке, що обом музикам, Барвінському і Людкевичеві, довелося у білий день парадувати вулицями Львова у поліційній відкритій автомашині в товаристві ґестапівців з машиновими пістолями в руках. Два дні довелося побувати в тюрмі при вул. Лонцького. Ціла ця пригода описана обширніше у моїх спогадах про В. Барвінського („Сучасність", 1965, ч. 11).

Несподівано на початку 1948 року рознеслася по наших еміґраційних скупченнях у Німеччині неймовірна вістка, що совєтські органи арештували Барвінського і повели проти нього слідство під закидом — „співпраці з німцями". У висліді цієї акції засуджено нашого композитора на багатолітнє заслання. Велику частину каторжних років довелося йому відбувати в таборах Мордовії. Руки, яких призначенням було записувати думки й переживання визначного творця-композитора, ті руки заставлено на протязі багатьох років вирубувати мордовські ліси.

Вернувся у Львів 1958 року крайньо вичерпаний і знеможений. Тут чекала його обставина, у цивілізованому світі нечувана: рукописи його творів були точно визбирані і знищені. До одного з молодих канадців, які відвідували його в тому часі, Барвінський, розводячи руками, сказав з сумом:

„Я композитор — без нот".

Рештками фізичних і духових сил став із пам'яті відтворювати деякі твори, особливо згаданий вгорі секстет. Останні такти цього твору закінчити вже не вспів: помер 9-го червня 1963 року.

Передового українського композитора Василя Барвінського совєтська влада присудила не тільки на довголітнє заслання, але й на повне небуття. Музикознавчі праці в Совєтському Союзі його ім'я повністю замовчували. У такій поважній праці, як двотомові „Нариси з історії української музики" (Київ, 1964), в яких подано цілий ряд львівських композиторів, Барвінського потрактовано так, якби його ніколи не було. Також не було належної згадки про нього в першому виданні „Української Радянської Енциклопедії".

З упливом років становище почало мінятися. Показалося, що питомий тягар композиторської творчости Барвінського був надто великий, щоби можна було її на довшу мету промовчувати. Одночасно жорстокість і безглуздя цілого судилища над безборонним композитором ставали щораз більш очевидні. Згадки про нього почали появлятися частіше, почали виходити з друку теж деякі з-поміж його творів. У Енциклопедичному Словнику (Москва, 1966) подані не тільки дані про Барвінського і його твори, але й сказано: „був незаконно репресований". Першою більшою працею йому присвяченою була стаття Стефанії Павлишин „Василь Олександрович Барвінський", вміщена в третьому випуску „Українського Музикознавства" (Київ, 1968). Як зачуваємо, львівські музики вже приготовляються до належного відзначення річниці свого вельми заслуженого композитора і вчителя. Напевне і музичний Київ у лютому 1988 року мовчати не буде.

Перед нами постає клопітливе питання: чи Василь Барвінський дійсно залишиться в історії музики як „композитор без нот". Точніше: який є на сьогоднішній день стан його композиторської спадщини. Наскільки знаємо, з-поміж більших творів, що були в рукописах, треба їх уважати пропащими: фортепіянове тріо ес-моль, другий струнний квартет, фортепіяновий концерт, деякі вокальні твори. Це по боці втрат. По другому боці, є передусім довгий ряд друкованих творів. Початок зробили були ще фортепіянові прелюдії, що появилися 1918 року. Згодом престижеве видавництво „Юніверсал едішен" видало було фортепіяновий цикл „Любов" і „Мініятюри" на українські народні теми. З того часу дотепер появився друком цілий ряд творів нашого композитора, включно з показною збіркою камерних творів, виданих у Києві 1971 року. З-поміж рукописних творів чимало збереглося по архівах і приватних нотозбірках і то однаково в краю, як і на еміґрації. Власне ювілейний рік повинен причинитися до докладного переліку, що й де з творів композитора збереглося. Працю в цьому напрямі почав уже давніше Роман Савицький,

(Закінчення на стор. 3)

Василь Барвінський...

(Закінчення зі стор. 2)

мол. Пророблено теж підготовку для награння на платівках деяких більших творів. Ініціятива для створення потрібного для цієї мети фонду вийшла від піяністки Таїси Богданської. На згаданий фонд вона віддала сто примірників своєї платівки з награнням вибраних фортепіянових сонат Бетговена. Таким чином згадана платівка сповнить два почесні завдання: дасть українській публіці три сонати великого композитора у гарному і стилевому виконанні, з другого ж боку причиниться до придбання засобів, потрібних для награння творів Барвінського.

Немає сумніву, що рік 1988 повинен причинитися до поширення музики Барвінського в іншонаціональних середовищах. Перший крок у цьому напрямі зроблено, дякуючи стараннням близьких родичів композитора. Їм вдалося зацікавити музикою Барвінського німецького піяніста й органіста Міхаеля Ґрілла, наслідком чого появилася платівка з прелюдіями й мініятюрами. Ці твори так припали до вподоби згаданому піяністові, що в нього тепер на черзі два більші циклічні твори нашого композитора.

Згадати б, що зроблено вже перші успішні спроби для прокладення стежок до того важливого радіового ланцюга, яким є американські „публічні радіостанції". Тепер черга на місцеві старання й контакти.

Справа, про яку мова, стосується до наших громад, розкинених по всьому світі. Все таки вона особливо близька українсько-американській громаді, з якою Барвінський втримував живі зв'язки, починаючи з 1920 років, листувався з діяльними на цьому терені музиками, Романом Придаткевичем, Михайлом Гайворонським та іншими. На замовлення видавництва „Українська Музична Накладня" в Ню Йорку виготовив був великий збірник українських народних пісень в обробці для фортепіяну. Увійшли туди майже чотири десятки народних пісень різного характеру і з різних областей України. Збірник вийшов друком 1929 року. Коли ж 1932 року Об'єднання Українських Організацій в Америці проголосило конкурс на твори українських композиторів, Барвінському признано нагороду за його дві лемківські пісні для сопрано, скрипки й фортепіяну. Додати б, що вже в післявоєнних роках (1948) появився був у Німеччині збірник народних пісень для дітей в обробці Барвінського — „Наше сонечко". Видання це вдалося зреалізувати, дякуючи фінансовій допомозі з Америки.

Ми впевнені в тому, що відзначення ювілейної дати посилить зацікавлення музикою Василя Барвінського, яка звучатиме не тільки в концертових залях і не тільки в етері, але й по наших домах. Особливо ж вона бринітиме під пальцями наших найменших, для яких він компонував із такою увагою і любов'ю.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

У КЕРГОНКСОНІ ВІДБУВСЯ УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

Тут у неділю, 20-го вересня ц.р., заходом місцевого відділу Української Американської Координаційної Ради відбувся восьмий з черги Український День на оселі УНС Союзівка з участю понад 350 осіб місцевих і з околиць, в тому більшість не-українців. Через дощову погоду кількість людей у порівнянні з минулими роками була наполовину менша. З цієї самої причини імпреза відбулася в залі „Веселка", а не на терасі, як раніше.

Після полуденку з традиційних українських страв, які можна було набути завляки господиням, що для цього дуже багато потрудилися, учасники мали змогу ознайомитися і оглянути багату виставку народного мистецтва, вишивки, образи, кераміку, зразки ноші, показ і спосіб виготовлення писанок, що демонструвала Кеті Бішук. Всі експонати народного мистецтва були власністю місцевих пань.

О годині 2-ій по полудні почалася програма, що її відкрив голова відділу д-р Олег Волянський і передав дальше її ведення Нікови Оприскові і полковникові Данилові Слободянові.

Мистецька програма включала такі точки: вокальний ансамбль „Промінь" з Ню Йорку під диригентурою мгр Богданни Волянської виконав у першій частині пісні „Прощай, село" — народна пісня, муз. А. Авдієвського, „Ой у саду, у саду" — слова Т. Шевченка, муз. М. Гайворонського, „Ой кум до куми" — народна пісня, обр. М. Колеси, „Зійди та зійди, ясний місяченьку" — народна пісня, муз. М. Куща; танцювальний насамбль „Українські танцюристи з Асторії" під керівництвом Е. Оприско виконав ряд танків укладу Оприско, яка веде цей ансамбль вже понад 40 років.

Після того Д. Слободян у короткому слові з'ясував значення і ціль Українського Дня, а нав'язуючи до нашої історії, вказав, що Україна поневолена і українці, які втекли від тиранії, диктаторства і комунізму, тепер в Америці втішаються вільним життям, бо ця країна, як жадна інша, дає багато можливостей усім, що хочуть працювати. Промовець згадав теж про те, що ця свобода уможливлює нам відзначити в Америці і у вільному світі епохальну подію — 1000-ліття Християнства в Україні, яку нахабно Москва намагається віідібрати українцям і брехливими виданнями переконати цілий західній світ, що це була історія Росії, якої ще довго у той час не було.

Він представив присутнього нашого відомого приятеля українців асамблімена Вілляма Ларкіна, який у короткому слові вказав на конечність продовжувати боротьбу за свої права. Учасниками імпрези були також представники стейтової та місцевої американської адміністрації обох партій — республіканської і демократичної, що їх представив Д. Слободян.

Потім вокальний ансамбль „Промінь" знову виконав кілька пісень: „Кей ми прийшла карта" — народна пісня, муз. К. Стеценка, „царівна" — веснянка, муз. О. Кошиця, „Замкну хату на замок" — народна пісня, муз. Ю. Корчинського, і „Ой піду я до млина" — народна пісня, муз. Є. Козака, а танцювальний ансамбль „Українські танцюристи з Асторії" виконали ще кілька танків. Усі точки мистецької програми були бездоганно виконані, за що слухачі нагородили виконавців спонтанними оплесками.

У підготові і проведенні Українського Дня багато попрацювали в різних ділянках членки відділу УАКР, Союз Українок Америки, Марійської Дружини, Пласту, парафії св. Трійці і парафії св. Володимира. Особлива подяка належиться жінкам, які жертвували печиво на цю імпрезу. Велику допомогу уділила управа Союзівки, відступаючи приміщення, кухню і кухонне начиння.

З нагоди Українського Дня, як і минулими роками, організатори видали англомовну брошурку про Україну і наш нарід під наг. „Київська Русь не є ідентична з Росією".

Кожний раз Український День притягає учасників, не тільки українців з Кергонксону і околиці, але й американців українського походження та людей інших етнічних груп. Це дає добру нагоду для зустрічі кількох поколінь українців, з яких декотрі, хоч і не володіють українською мовою, але можуть нав'язати контакт з українцями та пригадати собі своє походження. Бувають навіть випадки, що деякі запитують, де можна набути відповідні книжки, щоб навчитися української мови. В тому і ціль таких імпрез і найкраща нагорода організаторам за їх вклад і працю.

Український День, не зважаючи на химерну погоду, пройшов з великим моральним і матеріяльним успіхом. Околична преса широко інформувала про цю імпрезу.

З доходу призначено понад 1000 дол. на різні національні цілі: „Анчейн" — 250 дол., на оборону І. Дем'янюка — 150 дол., на церкву св. Трійці — 100 дол., на Фонд Ларкіна — 100 дол., протипожежну сторожу — 50 дол., першу поміч — 100. Комітет відзначення Християнства в Україні в Кергонксоні — 100 дол., Школу українознавства в Кергонксоні — 100 дол., і шпиталь в Елленвіллі — 150 дол.

Роман Барановський

В Ню Йорку...

(Закінчення зі стор. 2)

м'ятник давали ред. Евген Штендера і Мирослав Климко, після чого майор американської армії Петро Содоль виголосив знамениту аналітичну доповідь, заторкуючи різні аспекти боротьби з комуно-московською імперією, яка загрожує сьогодні також ЗСА та іншим країнам вільного світу. Перша частина з'їзду-зустрічі закінчилась схваленням становища до подій в Україні і діяспорі та спільною знімкою.

Ввечорі цього ж дня, тобто в суботу, 26-го вересня, відбулась у великій залі УНДому спільна вечеря-бенкет із запрошеними гостями, у якій, крім делеґатів з'їзду, їхніх родин і знайомих, взяло участь рекордове число громадян. Понад 500 осіб, в тому числі багато представників організацій і установ, вшанували своєю присутністю колишніх вояків УПА, схвалюючи тим самим їхню ідею єдности, тобто одного, замість двох, з'їзду-зустрічі, що було дуже позитивно прийняте спільнотою.

Після внесення прапорів оперна співачка Олена Геймур, відспівала американський і український національні гимни, голова програмової комісії Микола Грицковян відкрив коротким вступним словом бенкет і передав дальше ведення програмою старшині УПА інж. Степанові Голяшеві з Чикаґо. В особливий спосіб було вшановано поляглих на полі слави героїв за волю України, на чолі з генерал-хорунжим Романом Шухевичем—Тарасом Чупринкою, головним командиром УПА. Цією церемонією проводив член рейдуючих частин УПА Михайло Шашкевич. Після короткої молитви, прочитаної о. Патрикієм Пащаком, ЧСВВ, парохом церкви св. Юра і генеральним вікарієм Стемфордської епархії, д-р Мирослав Прокоп (замість Миколи Лебедя, який не міг прибути через хворобу) і пор. Л. Футала виголосили доповіді: перший про генезу постання УПА, дію і значення боротьби підпільної армії в обороні української державности, а другий про важливість політично-пропаґандивних рейдів частин УПА в Україні і за кордон.

В часі подавання вечері С. Ґоляш представив присутніх на залі численних представників від центральних крайових і місцевих організацій і зачитав привіти, які

Колишні вояки УПА в церкві св. Юра під час служінь.

наспіли від: Блаженнішого Патріярха і Кардинала Мирослава Любачівського, Митрополитів — Мстислава (УПЦ), Стефана, Максима, єпископів: Василя, Івана (з Австралії), Ізидора (Торонто), Роберта і від митрофорного патріяршого архимандрита о. д-ра Івана Гриньоха, заступника президента УГВР. Довший привіт від Проводу ОУН виголосив ред. Володимир Мазур. Керуючий бенкетом представив присутнім присутню на залі гостю з Европи Славу Стецько, президента ЦУ АБН, прочитав список з прізвищами представників 64-ох інших установ і писемні привіти, які наспіли: від СКВУ, СУБ у Великій Британії, КОГУЦ з Европи, Б-ва І УД УНА в ЗСА, Об'єднання кол. вояків 2 УД УНА, Об'єднання „Броди-Лев", ГУ ООЧСУ, ЦУ СУМ, УНПомочі, СУА, ОУН (секретаріят), ГУ ЛВУ, Ліги УПВ, Леґіону ім. С. Петлюри, ДУН, Патріярхального Товариства в ЗСА обидвох ОУРД, „Провидіння", ЗУАДК, видавництва „Сучасність", Фундації УВУ, д-ра Романа Осінчука члена УДПравління в 1941 році, „Прологу", та багатьох інших. „Свободу", СУЖА і Б-во св. Миколая — 5-ий Відділ УНС, репрезентував ред. В. Левенець.

Потім відбулась добра мистецька програма з виступами оперної співачки О. Геймур з трьома піснями, актора української сцени Евгена Курила, який знаменито рецитував поему „Сини" Стефаника і квартет ансамблю бандуристів „Сини Степів" з п'ятьма піснями.

Бенкет закінчив молитвою о. Іван Ткачук з УП-Церкви і передав привіт учасникам з'їзду від себе і від Всеволода Майданського, який 27-го вересня був висвячений на єпископа.

В неділю, 27-го вересня, ветерани УПА, зібравшись під УНДомом, зорганізовано з прапорами вмаршували до церкви св. Юра, зайнявши майже цілу середину церкви. Знамениту, відповідну до хвилини проповідь виголосив в часі Богослужби, о. П. Пащак, згадавши не тільки про заслуги, але також про завдання тих вояків УПА, які залишилися в живих, супроти своєї Церкви і свого народу. Проповідник похвалив ідею відбуття спільного з'їзду-зустрічі, яку підтримала спонтанно українська громада Ню Йорку.

Після Служб Божих і Панахид учасники з'їзду знову зібрались в УНДомі на коротку зустріч і перекуску та виміну думками.

З'їзд закрив коротким словом голова Об'єднання кол. вояків УПА М. Бохно, пригадуючи, що усіх колишніх вояків УПА зобов'язує засада найвищої жертовности в користь українського народу і не здійснених ще ідеалів нації.

На думку багатьох уважних спостерігачів цей з'їзд-зустріч увійде до історії, як приклад гідної постави колишніх вояків УПА, яка може мати дуже позитивні наслідки для цілої української діяспори.

ІРАКСЬКІ ВІЙСЬКОВІ літаки знову заатакували в неділю, 11-го жовтня, іранські оливні рафінерії і військові об'єкти, а іранські ракети знищили велику частину Баґдаду, столиці Іраку. Кореспонденти і пресові агентства інформують з Баґдаду, що бомбардування столиці і іранськими ракетами тривало майже цілу ніч і тому у понеділок, 12-го жовтня, ще навіть не відомо було про число жертв в людях.

ЗАРАЗ У ЗСА ПЕРЕБУВАЄ дев'ятичленна совєтська сільськогосподарська делеґація на чолі з 58-літнім секретарем Комуністичної партії Совєтського Союзу відповідальним за сільськогосподарську ділянку Віктором Ніконовим. В товаристві совєтського амбасадора Юрія Дубініна, перебуваючи в ДеМойн, Айова, Ніконов запропонував 20 совєтських рільників як челядників до американського виробництва сільськогосподарської машинерії у Кінзе компанії.

Організація Державного Відродження України (ОДВУ)

в глибокому смутку повідомляє своє Членство і все Українське Громадянство, що в дні з 5-го на 6-те жовтня 1987 року в Golf Port, Florida помер на 80-му році трудолюбивого життя

бл. п. проф.

ПЕТРО ГОЛУБЕНКО-ШАТУН

видатний член Організації Державного відродження України, Культурно-Освітний референт ЦУ ОДВУ в 1950-их і 1960 роках, провідний член ОУН, голова Всеукраїнської Національної Ради, почесний член-добродій Дослідної Фундації ім. О. Ольжича, літературознавець, автор монументальної праці: „Україна і Росія у світлі культурних взаємин" і інших, редактор багатьох видань, літературний критик, журналіст, співпрацівник і кореспондент націоналістичних видань: „Орлик", „Самостійна Україна", „Українське Слово", „Новий Шлях", а також інших.

Похоронні відправи відбулися: Панахида — 9-го жовтня 1987 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку, Заупокійна Літургія — 10-го жовтня 1987 р. о год. 11-ій ранку в церкві св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родині висловлює глибоке співчуття

Центральна Управа ОДВУ

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашої Найдорожчої і Незабутньої МАМИ, БАБУСІ, ПРАБАБУСІ І ТЕЩІ

бл. п.

Софії Петренко-Десяк

в неділю, 18-го жовтня 1987 р., о 11-ій год. ранку буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

за спокій душі Покійної

в церкві свв. Петра і Павла в Ґлен Спей, Н. Й.

Складаємо якнайщирішу подяку всім Отцям, Сестрицям і Парафіянам церкви свв. Петра і Павла, Друзям і Знайомим за участь у супроводі Покійної на Вічний Спочинок, за похоронні відправи, за молитви, за прощальні слова, за щирі вислови співчуття, за чудові квіти та щедрі пожертви в пам'ять Покійної на будову храму свв. Петра і Павла та на Українську Вільну Академію Наук у США.

Нехай Господь винагородить Вас всіх сторицею.

Доньки —
ІРИНА ФЕДИШИН
І ГАЛИНА МАЙСТРЕНКО з родинами

П О Д Я К А

Дня 24-го липня 1987 р. упокоїлася в Бозі, на 67 році життя, у Сиракюзах, Н. Й. наша НАЙДОРОЖЧА І НЕЗАБУТНЯ ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ, СЕСТРА та БРАТОВА

бл. п.

ГАЛЯ БОЦОНЬ

В найбільш прикрий час для нас поміч і співчуття добрих людей злагіднюють наш смуток і біль. Складаємо щире Спаси-Біг Родині, Приятелям, Знайомим за участь у похоронних відправах, за квіти, за листовні й усні вислови співчуття, за пожертви на Служби Божі та добродійні цілі.

Сердечну подяку складаємо о. І. Кащакові за відвідини в часі хвороби, за уділення Святих Тайн, за молитви і слова розради та за похоронні відправи і його зворушливі прощальні слова. За участь в похоронних відправах дякуємо о. мітр. В. Середовичеві, о. дияконові д-р М. Ткачеві й Rev. Kevin Ruane з римо-кат. церкви Непорочного Зачаття в Ліверпул, Н.Й. Дякуємо о.Ю. Осадці за відслуження парастасу і похорону на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґ Н.Й. Ми дуже вдячні пані Ф. Войтович за моральну підтримку в часі хвороби та за її теплі прощальні слова після парастасу від себе і Союзу Українок, якого Покійна була членом. Сердечну подяку складаємо Друзям, що прибули з дальших сторін, а особливо п. Стефанові Жґуті з Феніксвіл, Па., за прекрасний спів під час парастасу і Служби Божої. Рівночасно дякуємо співакам місцевих хорів, що своїм співом під час парастасу звеличали пам'ять Покійної. Також дякуємо похоронному заведенню Мацко-Вассало за взірцеве проведення похорону.

ПОЖЕРТВИ НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ

На медичну допомогу українцям у Бразилії — на руки Преосв. Е. Кривого: По 50.00 — Сусіди, І. і З. Смарж: по 25.00 дол.: д-р А. і Д. Жґута, д-р — О. і Я. Гудзяк: по 20.00 дол.: М. і Ю. Сидоровичі, Н. і Я. Міхалков: по 15.00 дол.: — Т. С. Ліпинський, М. Тим'як: по 10.00 дол.: — хор „Сурма", церковний хор, Л. Лавлер, Т. і Г. Валюсь, В. Зачкевич, М. Волошин, О.О.Л., Е. і А. Гусак, В. Лебідь, А. і Р. Рочий, В. і А. Майкович, Д. Винарчик, М. Дупляк, д-р М. і М. Логаза, С. і С. Кочан, Г. і А. Базар, М. Дзибан, С. Гусак, Г. Ґрінвуд, В. Лепак, М. Пінчак, З. Рода, П. Ґера, Ф. Войтович, А. Кравс, Н. Возняк, У. Пилипишин, М. Пиндус, М. Ярема, Е. Бішко, Ю. і О. Ґрипа: по 5.00 дол.: — В. Равлінко: Н.Н. 65.00 дол.

РАЗОМ 600.00 дол.

На манастир і церкву в Горлицях на Лемківщині на руки сестри Ольги Шушкевич, ЧСВВ: О. і А. Горечко — 100.00 дол. Ю. і Л. Арнауд — 50.00 дол., А. і М. Сулик — 40.00 дол., І. і М. Боцонь — 40.00 дол., Д. і У. Трумп — 35.00 дол., Р. Зерняк — 25.00 дол., А. і Г. Гаас — 20.00 дол., Г. і Фанок — 20.00 дол., Р. Рудик — 20.00 дол., Н. Н. — 50.00 дол.

РАЗОМ 400.00 дол.

Усім жертводавцям щиро дякуємо. Нехай Господь Бог винагородить Вас щедрими ласками.

Чоловік — ТОМА
син — ЙОАКИМ
донька — ОКСАНА
— І ВСЯ РОДИНА

З'ЇЗД РОДУ — ПЛЕКАННЯ РОДИННИХ САНТИМЕНТІВ

(О.В. і Л.В.). — Плекання родинних сантиментів, зміцнювання пов'язань родинних поміж рідними, ближчими й дальшими, а часом і з рідними закинутими на інші континенти, — є звичайно турботою старших представників того чи іншого роду, тієї чи іншої родини, а молодь такими справами навряд чи цікавиться і на Родинний з'їзд іде неохоче. Щоб зацікавити й молодші покоління одного роду, що недавно відбув свій вже четвертий з'їзд, вирішили старші організатори цього з'їзду запросити молодь виступити на форумі зібраної рідні концертом. А що вся ця молодь дуже цікавиться й визначається найперше у вокально-музичній ділянці, — то цей концерт і був найбільш співочий.

У суботу і неділю, 22-го і 23-го серпня цього року, в Гантері, Н. Й., в мотелі „Ксеня" і в Гражді відбувся четвертий з'їзд родини Волянських — і представників посвоячених кількадесяти родів, — всіх тих, хто в ближчій чи дальшій родинній лінії пишаються постаттю першого священика і піонера зорганізованого церковного і народного життя в Америці, незабутньої пам'яти отця Івана Волянського (1857-1926), про якого писав перший редактор „Свободи" о. Григорій Грушка в перших числах газети в 1893 році, що отець Іван Волянський перший почав об'їздити українські оселі в Америці (ба, і в Канаді та Бразилії) й заохочував іміґрантів українців-русинів будувати свої церкви, де б „вони могли почути і рідне слово і де б могли знайти розраду серця в не одних злиднях". Тоді об'їхав отець Іван усі найважніші українські колонії і скрізь організував церковні комітети — церковні ради, в той спосіб створюючи перший зав'язок під організацією постійних українських громад на цьому континенті. Оцей визначний діяч-піонер Американської України і є завжди особливим духовним Патроном Роду — всіх його нащадків і свояків.

З'їзд розпочався опівдні в суботу, 22-го серпня, реєстрацією учасників, що їх прибуло біля 60 осіб. В цю ж суботу учасники з'їзду — молодше покоління (всі народжені вже поза Україною) влаштували своїми силами великий концерт у залі Ґражди біля прегарної гуцульсько-бойківської церковці св. Івана Хрестителя. Виконавці — вже відомі серед української громади, а подекуди відомі й серед не-української — молоді професійні або напівпрофесійні вокалісти, піяніст, танечниця й гітарист. Концерт захопив усіх програмою і бездоганним виконанням; його вела з легкістю і чаром Лілея Волянська з Едмонтону, співачка і учителька, уклавши виступи артистів „по-старшинству", з наймолодшої адептки співу починаючи, що нею була її доня 15-річна Ніна Горняткевич, лавреатка кількох співацьких конкурсів у Альберті, дочка д-ра Андрія Горняткевича. Далі по черзі виступали: піяніст з Ню Гейвену 19-річний Віктор Марків, син скрипаля й диригента Богдана й малярки Галини Маркових, із чотирма фортепіяновими солями; сестри Леся і Галя Волянські з Монтреалю — із дуетом-танґом, написаним їхнім батьком д-ром Богданом для їх мами — Ніци-Уранії. Потім Леся співала сольо, українську народну пісню з її репертуару з платівки — „бестселлера" „Леся", відомої чи не всій українській молоді на цьому континенті, а Галя, „Міс Союзівка 84" — виступила з сольо-танцем — українським народним гопаком. Співачка — лірико-кольоратурне сопрано Марійка-Мирослава Мандзій-Волянська співала арії і пісні; д-р Лев Волянський — власну композицію під гру на гітарі. Співачка — драматичне сопрано Лариса Маґун-Гурин з Ню Йорку дала сольоспів, як і Лілея Волянська, лірико-драматичне сопрано, сольоспів. Акомпаньювала піяністка з Ню Йорку Соня Шерег.

* * *

З Гражди до „Ксені" в Гантері — близенька дорога, і тут був коктейль і обідвечеря, на якому вів програму д-р Олег М. Волянський, голова родинного комітету. Заступниками голови були д-р Роман Барановський і Слава Крижановська з Томашевських, — всі з Керґонксону, Н. Й. Всечесні Свояки отці Остап Гошуляк і Роман Набережний, поблагословили молитвою початок і кінець трапези відповідно, а Ніна, внучка О. і Л. Волянських, чарівно проспівала молитву „Паніс анджелікус".

Отець О. Гошуляк передав благословення Родинному з'їздові від Владики Ізидора Борецького, епарха Торонтонського й Східньої Канади, бож до цієї епархії належать обидва отці — достойні учасники з'їзду. Прочитано також привіти від інших осіб, зокрема від свояків з Бразилії, де проживає визначна українська поетка Віра Селянська-Вовк та родина Сисаків, які брали участь у першому з'їзді.

Головне слово на спільній трапезі сказав сеньйор Роду і надхненник плекання родинних контактів — він же геральдик і дослідник родинного розгалуженого дерева цього старого роду, що початки його сягають XII століття, — мґр Стефан Волянський з Гартфорду, Конн. (для всіх свояків він — дорогий „Стрийко"). Прелеґент розповів про перший з'їзд, що відбувся рівно 20 років тому тут же у „Ксені", і мило привітав сеньйорок, учасниць з'їзду, обох — вдів по заслужених українських священиках: 95-річну тету Галю Марків з Ню Гейвену, з роду Фіцаловичів — Нестайків-Волянських, яка прибула на з'їзд зі своїма чадами, — та Ольгу Томашевську, з роду Заячківських-Волянських, — активну українську громадську діячку, хоч дуже молодшу за тету Галю, але також прабабуню.

Розповів красномовний Стрийко і про ухвалу на першому з'їзді уфундувати монументальну Таблицю для вшанування пам'яти отця Івана Волянського, що й було виконано. Ця пропам'ятна Таблиця пишається в притворі катедри Пренепорочної Діви Марії у Філядельфії, за благословенням ще блаженної пам'яти Владики-Митрополита Йосифа Шмондюка, великого Приятеля родини Волянських. Молитовно відкрив Таблицю Владика Роберт Москаль якраз у 90-річчя відправи першої на цьому континенті української католицької Служби Божої в 1884 році в Шенандоа, в Пенсильванії, де було теж о. Іваном зорганізовано першу українську церкву св. Михаїла, яка там є і досі.

По доповіді мґра С. Волянського промовляла Галина Войтович-Волянська, дружина нашого Стрийка, ентузіястка фізичної вправности й гігієнічного способу відживлення, яка завзято дбає про здоров'я своє і громади, а її виступи з цією темою на з'їздах Сеньйорів-союзовців — членів Українського Народного Союзу на Союзівці, вже відомі українцям старшого покоління; також і цю свою доповідь-лекцію прелеґентка скерувала до старших свояків. Молодим від цього всього було радше весело: бож відомий вислів мудреця: „Ах, якби молодість вміла!... Ах, якби старість могла!..."

До загального вдоволення й веселости додав і д-р Роман Барановський, прочитавши дотепного віршика — панеґірик, чи то пак „оду", — написану ним спеціяльно на оказію (дописує він, під псевдонімом, і до неперевершеного Екового „Лиса").

Після смачної й обильної вечері в „Ксені" та тортів і печива (дар Матріярха — тети Галі Маркової) продовжувалися розваги свояків — приємною розмовою, грою в різні гри, а найбільше — хороводами і співом, що зібрали на залю молодь і молодих духом (їм часто було два рази по сорок) й заохотили їх йти „кривого танцю" у дотепних коломийках. Дзвеніли три гітари й лунали пісні. В хороводах вели перед три сестри з Торонто, сестри Фіцаловичівні: Дарія Гошуляк (їмость), Неля Пашковська і Марта Набережна (їмость). Вони були невичерпні на все нові помисли. Тут же, в „Ксені" на залі, Арета Марків, студентка малярства і графіки, експонувала зразки своїх графічних робіт, що виявляють її талант, і це — теж родинне обдарування, бо поруч її мама малярка-мисткиня Галина Марків виставила кілька своїх картин — олії, акрилики та акварелі, а її самостійна виставка тепер підготовляється.

Другий день з'їзду в неділю розпочався спільним сніданком по тих мотелях, де хто зупинився, і спільною Службою Божою в місцевій церкві св. Івана Хрестителя. Правили обидва отці — о. Остап Гошуляк і о. Роман Набережний, у наміренні родів, зібраних на з'їзді. Була теж панахида за душі померлих свояків та глибоке слово-проповідь отця Романа про значення таких спільних Богослужб, про користь їх у плеканні родинних зв'язків. Це також, — казав отець Роман, — рік 1987-ий, якраз 950-річчя того благословенного часу, коли володар України-Руси князь Ярослав Мудрий віддав і город свій і нарід свій під покров Матері Божій. Обидва отці духовні оголосили, що й роди, зібрані у цій церкві, віддають вони під омофор Пречистій Діві. З цих відомих у Галичині родин протягом кількох століть вийшло велике число духовенства, провідних членів нашого народу, діячів культури та освіти, а навіть мучеників-героїв, що віддали своє життя в боротьбі з ворогами України. За них усіх казав о. Роман Набережний молитися.

Закінчився з'їзд ще полуденком в „Ксені", де й вирішено відбути наступний, вже п'ятий з'їзд цього великого роду тут же, в Гантері, через два роки.

От так...

(Закінчення зі стор. 2)

дідо... ...земле, землице, зітхнув дідо. Я знам, што мя кличеш, рідна. Найкраща, найдорожча понад други..." плили слова діда, який для заробітку поїхав за Океан „світ мя заманив талярами"... та він повернувся додому, бо „не найду другой такой, да би мі потік черкав, ліс шумів, камінь чеберкав рідним бесідом..." Поки почав орати, яйце прикрив скибов землі, а на ню хліб поклав... Сильні, потрясаючі слова, глибока молитва в давній традиції. Публіка зворушена знову, стоячи, дякувала авторові та виконавцям.

Тоді знамените „Їхав козак за Дунай" і на закінчення програми „На Лемковині" — слова Івана Русенка, музика Трохановського: Могутнє, бадьоре ... „В Карпатах днес народ воскрес, право його не згине" закінчувало програму.

Концерт скінчився. Овації, вигуки, від першої пісні до останньої контакт з публікою. Просто наче діялог поміж сценою та слухачами. Всі наелектризовані, то радість і сміх котяться залею, то сум пестить присутніх...

Тішуся, що була на обидвох концертах. Пообідній мав ще додаткову пісню, яку співала і грала на флейті мала доня диригента. І по обіді і на другому концерті публіка просто настирливо домагалася повторень, така була захоплена виконавцями.

Хор — 17 молодих людей сповнених ентузіязму, з чистенькими голосами, співали дуже ритмічно, здисципліновано. Дикція знаменита. Знаючи словацьку мову, я розуміла багато лемківських слів, яких інакше не знала б. Народна оркестра — десять осіб: скрипки, цимбали, флейта, скрипаль, який з усмішкою в очах „пиляв" свою скрипку і руками переживав темперамент пісні... чельо та неповторний контрабасист. Він зі своїм інструментом наче зрісся та додавав рух-життя веселим пісням... Усе це з хором творило унікальну мистецьку одиницю, яку не часто можна побачити-почути. Що оркестра не починала грати часами чисто? Це справді й не перешкоджало! Їхній настрій, темперамент — були незаступимою частиною цілости, дякуючи знаменитому диригентові. Вдалий конферансьє вносив своїм словом відповідний настрій — не диво, що цілість сприймалася гарячими оплесками.

Після пообіднього концерту пані Бурій, заступниця голови Комітету Українок Канади, подякувала виконавцям, а княжна Торонто вручила їм квіти. По вечірньому концерті голова Комітету Українців Канади інж. Я. Соколик також подякував гостям за виступ і сказав: „Ви своїм виступом сьогодні доказали, що „...В Карпатах днес народ воскрес..." і під бурю оплесків княжна Торонто вручила їм нову китицю квітів. Було більше китиць квітів, було більше признання, був міцний стиск руки і: „Дякуємо вам за подих вітру з Карпат!"

До історії...

(Закінчення зі стор. 2)

ука", за редакцією Ю. Чучми, потім В. Гаджеґи, а від 1930 року, коли його відновлено, за редакцією А. Волошина. Часопис дедалі виразніше відбігав від москвофільства, але зберігав льокальний характер.

У 1897 - 1914 роках виходив у Львові, побіч „Діла" і „Свободи", популярний тижневик „Руслан", під керівництвом Ол. Барвінського. Ця газета приділяла чимало уваги культурно-літературним проблемам.

Українські Дні в Чикаґо

У днях 12-го та 13-го вересня ц.р. в Чикаґо відбулися з великим успіхом Українські Дні, знані серед нашого різнонаціонального довкілля як „Юкрейнієн Фест".

Українські Дні — це традиційна в Чикаґо під кінець літа імпреза, яку підготовляє і переводить місцевий Відділ УККА, з задумана вона на те, щоб у частині Чикаґо, що носить назву Юкрейнієн Вилидж, показати співмешканцям, що тут живуть українці, що їх є багато і що вони мають свою питоменність, подібно як мають її інші етнічні групи.

Українські Дні відбувалися під голим небом і кожний знає, що успіх таких імпрез у великій мірі залежить від погоди. А вона цього року була ласкава (на відміну від минулого), отже був успіх. Успіх, одначе, був подвійний, бо кожний, хто цього року відвідав Українські Дні, мусів запримітити, що вони були дуже добре зорганізовані та обдумано виповнені цікавою і різноманітною програмою.

Програма мала розваговий характер і відбувалася протягом двох днів. Кожного дня були чотири окремі виступи і кожний виступ тривав дещо довше як годину. В окремих точках програми виступали: популярне тріо „Черемшина" з Монтреалю у супроводі свого гітариста Марка Беднарчика. У вечірніх виступах до акомпаньяменту співачкам з „Черемшини" долучався Іван Стеців, керівник колись широко відомої чикаґської оркестри „Веселі Часи", що для присутніх було приємною несподіванкою. Виступали також з успіхом співочий дует „Дарка і Славко" (Дарка Конопад з Дітройту та Славко Галатин з Ню Йорку) та тріо бандуристів, що є мистецькою одиницею чикаґської Філії ОДУМ-у. Виступи цих мистецьких одиниць були переплетені в суботу виступами танцювальних груп балетної школи при парафії свв. Володимира і Ольги, а це — „Сонечко", „Блискавиця" та „Громовиця", що працюють під мистецьким керівництвом Оксани Дикої-Пилипчак та Марти Городиловської-Козицької. В неділю виступали танцювальні групи школи українського народного балету при осередку СУМ в Чикаґо: „Метелики", „Веселка" та „Водограй". Також виступав танцювальний ансамбль „Україна". Всі названі танцювальні одиниці працюють під мистецьким керівництвом маестра Евгена Літвінова. Під час перерв між мистецькими виступами забавляли присутніх оркестри — у суботу „Лідан", а в неділю „М'який знак". Оркестра „М'який знак" також грала в суботу на забаві для молоді.

Програма відбувалася на підвищеній та просторій сцені з добрим освітленням та доброю голосниковою системою. Обов'язки конферансьє з успіхом виконував одумівець Андрій Скиба.

Пісні, танці, музика і мила пізньолітня погода творили протягом двох днів надзвичайно гарну і милу атмосферу, в обіймах якої присутні — діти, молодь, старші і, загалом, всі знаходили відпругу та своєрідне піднесення. Якщо б хтось на Українських Днях розпродував відзначки з написом „Я гордий, що я є українець", то напевно був би був розпродав дуже багато.

Крім розваги протягом двох днів діяли на площі і в домі СУМ-а будки з прерізними смачними харчами, біля яких були постійні черги як українців, так і чужинців. Також були чинними кіоски, в яких торгівці продавали кераміку, різьбу, вишивки, образи, предмети одежі з відповідними написами тощо.

Мали свої окремі будки з відповідним пропаґандивним матеріялом Український Національний Музей в Чикаґо та банки „Самопоміч" і „Певність". У будці Української Демократичної Організації в Чикаґо, спонзором якої був стейтовий репрезентант з 10-го дистрикту Мирон Куляс, роздавали як для демократів так і для республіканців мапи стейту Ілинойс та інші матеріяли.

Рік-річно в час Українських Днів у міському будинку відбувається відповідна українська виставка. Цього року така виставка тривала чотири дні — від вівтірка до п'ятниці, а її підготовою займалися жінки з ОЖ ОЧСУ під проводом Олі Федак. Тематика виставки цього року була релігійна і розповідала про Ювілей нашого Тисячоліття.

Головою ділового комітету, створеного для підготови і переведення Українських Днів, був Іван Шалева, який, без сумніву, вив'язався надзвичайно добре. Одинокою завваґою, яку можна було почути на площі, була порада, щоб у майбутньому реклямувати не так самі Українські Дні, як радше одиниці, що виступають і беруть участь у програмі. В більшості можна було чути багато висловів признання для організаторів та вислови особистого вдоволення і, звичайно багато побажань, щоб Українські Дні продовжувалися, хоч кожний знає, що вони неприбуткові.

ЛуК-а